

Minister Finansów

Warszawa, 23 października 2024 roku

Sprawa: Interpelacja poselska nr 5122
Znak sprawy: FN2.054.5.2024
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na Interpelację nr 5122 złożoną przez Pana Marka Krzakałę, Posła na Sejm RP, w sprawie osób posiadających wygrany wyrok w I instancji przeciwko Getin Noble Bank i posiadających jednocześnie roszczenie u syndyka, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Z przedstawionego w Interpelacji stanu faktycznego wynika, że kredytobiorca zaprzestał spłaty rat kredytu przed uzyskaniem prawomocnego wyroku unieważniającego umowę kredytową, jak również bez wcześniejszego uzyskania prawomocnego postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia. W takim przypadku, zgodnie z obowiązującym prawem, umowa kredytowa pozostawała w mocy, a kredytobiorca był zobowiązany do spłacania rat zgodnie z harmonogramem. Brak spłat w tym okresie, niezależnie od okoliczności związanych z toczącym się postępowaniem sądowym, musiał zostać zgłoszony do BIK zgodnie z art. 105 ust. 4i ustawy Prawo bankowe¹.

Banki są zobligowane do działania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym regulacjami dotyczącymi oceny zdolności kredytowej. Jak wynika z informacji uzyskanych od Związku Banków Polskich (dalej: „ZBP”), dopóki umowa kredytowa nie zostanie prawomocnie unieważniona, to nawet w sytuacji, gdy postępowanie sądowe dotyczące umowy kredytowej jest w toku, wraz z regularną aktualizacją danych o zobowiązaniach kredytowych klientów, banki mają prawo przekazywać do BIK informacje dotyczące faktu istnienia opóźnień w spłacie kredytu. Wszelkie zmiany statusu zobowiązań kredytowych, w szczególności zaległości w spłacie,

¹ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 2488, z późn. zm.).

muszą być zgłaszane do BIK, ponieważ wpisy w BIK stanowią integralną część procesu oceny zdolności kredytowej a wobec tego oceny ryzyka kredytowego, które może wpłynąć na decyzje dotyczące udzielania nowych kredytów lub restrukturyzacji istniejących zobowiązań. Każda zaległość w spłacie kredytów, nawet w przypadku kontestowania ważności umowy przed sądem, jest traktowana jako sygnał ryzyka kredytowego. Spory sądowe, choć mogą wpłynąć na sytuację kredytobiorców, nie zmieniają obowiązków banków związanych z raportowaniem opóźnień w spłacie kredytów do BIK. Banki muszą podejmować decyzje oparte na pełnej analizie danych dostępnych w BIK, co ma na celu minimalizację ryzyka związanego z udzielaniem kolejnych kredytów.

Jednocześnie, w kontekście ustawowego wymogu raportowania do BIK, kluczowym aspektem z perspektywy pytania zawartego w Interpelacji jest zakres danych, które banki powinny przekazywać do BIK w związku z udzielonymi kredytami. Zakres ten wynika m.in. z przepisów *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych podlegających wymianie pomiędzy instytucjami utworzonymi na podstawie przepisów prawa bankowego a instytucjami pożyczkowymi i innymi podmiotami*². Wśród przetwarzanych przez BIK danych dotyczących zobowiązania, które banki obowiązane są przekazywać do BIK, powinny być w szczególności uwzględniane dane nt. przyczyny niewykonania zobowiązania lub dopuszczenia się zwłoki w wykonaniu zobowiązania. Zatem, jeżeli przyczyną zwłoki w spłacie rat było zakwestionowanie roszczenia banku (podważenie ważności umowy kredytu), adnotacja o takiej przyczynie powinna znaleźć się w bazie BIK. W przypadku Getin Noble Bank S.A. w upadłości, za właściwego do zgłoszenia stosownej adnotacji do BIK należy obecnie uznać syndyka.

W odniesieniu do zakresu danych dotyczących zobowiązania, które banki obowiązane są przekazywać do BIK, także z informacji uzyskanych od ZBP wynika, że banki mają możliwość oznaczenia w BIK zobowiązania kredytowego objętego sporem sądowym, nadając temu oznaczeniu status: „*Postępowanie sądowe*”. W przypadku wydania przez sąd postanowienia zabezpieczającego oznacza to zapisanie w rejestrze BIK „zamrożenia” stanu zobowiązania, tzw. „stop-klatkę”. Banki mogą więc przesyłać cykliczne aktualizacje danych do BIK uwzględniające „zamrożone” na dzień wydania postanowienia zabezpieczającego stany kwotowe (saldo, kwotę zaległą, termin wymagalności), nienaliczanie kwoty zaległości (zarówno łącznej, jak i składowych dotyczących odsetek oraz kapitału) w okresie obowiązywania zabezpieczenia, nienaliczanie liczby dni opóźnienia oraz nieprzekazywanie statusu płatności gorszego od tego sprzed dnia wydania postanowienia zabezpieczającego. Wskazane „zamrożenie” dotyczy jednak zobowiązań potwierdzonych prawomocnym postanowieniem zabezpieczającym, a nie sytuacji kiedy kredytobiorca samowolnie zaprzestał spłacania kredytu powodując tym samym zaległości.

W odniesieniu do kwestii sposobu, w jaki banki powinny podchodzić do oceny zdolności kredytowej osób będących w sytuacji opisanej w Interpelacji, należy

² Dz. U. z 2016 r. poz. 971.

wyjaśnić, że jak wynika z informacji uzyskanych od Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, podejście banków zależy przede wszystkim od zasad stosowanych przez poszczególne banki w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym. Tym niemniej, w przypadku dokonywania przez bank oceny zdolności kredytowej przy wykorzystaniu zautomatyzowanego przetwarzania danych zawartych w BIK, niezależnie od wskazanych tam przyczyn zwłoki w spłacie kredytu, istnieje wysokie prawdopodobieństwo wygenerowania oceny negatywnej i odmowy udzielenia nowego kredytu. W takim przypadku jednak, stosownie do art. 70a i art. 105a ust. 1a ustawy Prawo bankowe, osobie, której dotyczy taka decyzja przysługuje prawo do otrzymania szczegółowych wyjaśnień co do podstaw dokonanej oceny zdolności kredytowej i podjętej decyzji, a także do wyrażenia własnego stanowiska oraz do uzyskania interwencji ludzkiej w celu podjęcia ponownej decyzji. W wyniku tej procedury bank będzie mógł uwzględnić wyjaśnienia i dowody przedstawione przez kredytobiorcę, w tym postanowienie sądu o zabezpieczeniu roszczeń lub wyrok unieważniający umowę kredytu, którego dotyczy zwłoka wskazana w BIK. Także ZBP zauważał, że oznaczenie w BIK zobowiązania kredytowego wartością „Postępowanie sądowe” umożliwia bankom wykorzystanie takiej informacji w swoich procesach decyzyjnych. W szczególności, jeśli klient od dłuższego czasu jest w sporze z bankiem, to informacja o braku opóźnień nie musi świadczyć o jego aktualnej zdolności do poprawnej obsługi zobowiązań kredytowych. Stąd oznaczenie to pozwala bankom zidentyfikować tego rodzaju szczególne sytuacje i ewentualnie dodatkowo zweryfikować syntetyczną ocenę wyznaczoną w modelach scoringowych, opartą m.in. na takim zobowiązaniu. Ostateczna decyzja w zakresie udzielenia kredytu nadal należy do banku i uzależniona będzie od przyjętych w banku zasad zarządzania ryzykiem kredytowym.

W odniesieniu do pozostałych zagadnień podnoszonych w pytaniach z Interpelacji uprzejmie informuję, że znajdują się one poza zakresem wiedzy lub właściwości Ministerstwa Finansów.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Jurand Drop
podsekretarz stanu